

BÖLÜM 4

EĞİTİM VE ÖĞRETİM HİZMET ALANI PERSONEL YÖNETİM SİSTEMİ

Feyzi ULUĞ¹

Suat AĞI²

“Bir topluluk ulus olabilmek için mutlaka eğitimciler, öğretmenlere muhtaçtır.

Onlardır ki, toplumu gerçek bir ulus haline getirirler.”

M.K.ATATÜRK

GİRİŞ

Bu bölümde 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu (DMK), Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfında (EÖHS) bulunan Devlet memurları, daha özel bir sınırlandırmayla öğretmenler, kamu personel yönetimi açısından incelenmektedir. Bu kapsamda öğretmenlerin hizmete alınması, eğitimi, hakları, yükselmesi, değerlendirilmesi, ödüllendirilmesi ve yöneticiliği gibi öğretmen personel rejimini oluşturan öğeler, mevcut yapı ve uygulamalar bağlamında ele alınmaktadır.

Örgün ve yaygın eğitim kamusal hizmet yönüyle ve bir bütün olarak ele alındığında, 18 milyonun üzerinde öğrenci ve onların iki katı kadar ebeveyn; bir milyonu aşan öğretmen, eğitim sektörüne destek hizmeti sunan yüzbinlerce çalışan ve onların aileleriyle birlikte Türk Eğitim Sistemi, toplumun her kesimiyle doğrudan ya da dolaylı biçimde ilgilidir. Çocukları için modern çağın gerektirdiği bilgi, beceri ve duyuşsal alana ilişkin kazanımlarla donatılıp daha kaliteli bir yaşam beklentisi içinde olan her ebeveyn, kamusal bir hizmet olan eğitim hizmetinin uluslararası ölçekte daha etkin ve verimli kılınması arzusundadır. Eğitim sistemi içinde yer alan öğrenci ve ailelerin beklentileri ile yarattığı geniş ilgi ve etki alanı nedeniyle eğitim sistemindeki her uygulama, gerçekleştirilmeye çalışılan her değişiklik kamuoyu tarafından yakından ve büyük dikkatle izlenmektedir. Bu anlamda, EÖHS personelin işvereni konumunda olan Millî

¹ Prof.Dr., Gazi Üni. Eğitim Fak. Eğitim Bilimleri Bölümü, feyziulug@gmail.com

² Şube Müdürü, Millî Eğitim Bakanlığı, suatagi@posta.mu.edu.tr

KAYNAKLAR

- AÇIKALIN, A. (1998). Toplumsal Kurumsal ve Teknik Yönleriyle Okul Yöneticiliği, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- AÇIKALIN, A. (2016). Çağdaş Örgütlerde İnsan Kaynağının Yönetimi, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- ADAY Öğretmenlerin Adaylık Süreci Hakkında Genelge - 2015/13 (2015). MEB Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, https://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_11/08144331_13022303_adayretmenlerininadaylyksrecinelikingenelge.pdf Erişim: 18.10.2021.
- AĞI, S. (2019). Öğretmen Başarısına Etkisi Açısından Performans Değerlendirmesi: Çeşme İlçesi Okulları Performans Araştırması, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Hacı Bayram Veli Üni. Lisansüstü Eğitim Ens., Ankara.
- AKYÜZ, Y. (2016). Türk Eğitim Tarihi M.Ö. 1000 - M. S. 2016, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- ALTAY, P. (2019). Sözleşmeli Öğretmenlerin Sözleşmeli Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Deneyimleri ve Görüşleri, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üni. Eğitim Bil.Ens., Malatya.
- ALTIN, H. (2009). II. Abdülhamid ve II. Meşrutiyet Devirlerinde Öğretmen Yetiştirme Meselesi, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üni. Sos.Bil.Ens., Ankara.
- AYMK (2009) 5204 sayılı Kanun Hakkında Anayasa Mahkemesi'nin Kısmi İptal Kararı, E.No:2004/83, K.No:2008/107, R.G. 18/03/2009, 27173.
- AYMK (2009). R.G. 18.03.2009, 27173, E.No: 2004/83, K.No: 2008/107.
- ARSLAN, M. (2021). Millî Eğitim Bakanlığında Görev Yapan Öğretmenler İçin Hizmetiçi Eğitim Modeli Önerisi, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üni. Eğitim Bilimleri Ens., Ankara.
- AYDIN, İ. (2011). Öğretmenlik Meslek Etiği, <http://meb.ai/epTNjr> Erişim:10/08/2021.
- AYMAN GÜLER, B. (2005). Kamu Personeli Sistem ve Yönetim, İmge Kitabevi, Ankara.
- BİLGİN, K. U. (2015). İnsan Kaynakları Yönetimi ve Türk Kamu Personel Sistemi, Türkiye'de Kamu Yönetimi ve Kamu Politikaları, Ed. F. Kartal, TODAİE Yayınları, Ankara.
- BİLGİN, K. U. (2020). Kamusal Bir Sorumluluk Olarak Kamu Personeli Performans Yönetimi, Kamuda Performans Yönetimi, Ed. V. Eren - H. T. Eroğlu, Nobel Yayıncılık, Ankara, 195-236.
- BKK (2005) Kısmi Zamanlı Geçici Eğitimci Çalıştırılması Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı, 2005/9345.
- BURSALIOĞLU, Z. (2000). Eğitimde Yönetimi Anlamak Sistemi Çözümlemek, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- BURSALIOĞLU, Z. (2014). Eğitim Yönetiminde Teori ve Uygulama, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- BURSALIOĞLU, Z. (2015). Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- BUYRUK, H. (2013). Türkiye'de Öğretmen Emeğinin Tarihsel Dönüşümüne İlişkin Ekonomi Politik Bir Çözümleme, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üni. Eğitim Bilimleri Ens., Ankara.
- MİLLÎ Eğitim Bakanlığı Personeline Başarı, Üstün Başarı Belgesi Ve Ödül Verilmesine Dair Yönerge (2013). Tebliğler Dergisi, 2666 (Mart) https://personel.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2021_08/19112001_Milli_EYitim_BakanYYY_Personeline_BaYarY_Ustun_BaYarY_Belgesi_ve_Odul_Verilmesine_Dair_Yonerge.pdf Erişim:8/7/2021.

- CUMHURBAŞKANLIĞI Strateji Geliştirme Başkanlığı (2020). Kamu Sektörü İstihdam Sayıları,, <https://www.sbb.gov.tr/kamu-istihdami/> Erişim:01/07/2021.
- CELEP, C. (2004). Meslek Olarak Öğretmenlik, Meslek Olarak Öğretmenlik, Ed. C. Celep, Anı Yayıncılık, Ankara.
- CK (2018) Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnames, <http://meb.ai/UVSIUb> Erişim:02/09/2021.
- CÜCELOĞLU, D. - ERDOĞAN, İ. (2016). Öğretmen Olmak Bir Can'a Dokunmak, Final Kültür Sanat Yayınları, İstanbul.
- ÇALIŞOĞLU, M. - TANIŞIR, S. N. (2018). Sözleşmeli Öğretmenlik Uygulamalarının Sözleşmeli Öğretmenlerin Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi, Ağrı İbrahim Çeçen Üni. Sos.Bil. Ens. Dergisi, 4 (1), 105-132.
- ÇELİKÖZ, N. (2003). Bir Meslek Olarak Öğretmenlik ve Etiği, Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Ed. M. Ç. Özdemir, Asil Yayıncılık, Ankara.
- ÇOLAK ÖLMEZ, Z. (2009). Sözleşmeli Öğretmenlik Uygulamasının Öğretmenler Üzerindeki Etkilerinin Değerlendirilmesi, Yayımlanmamış Yüks.Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üni., Sos. Bil.Ens., Samsun.
- DEVLET Memurları Kanunu - 657 (1965). R.G.23/07/1965, 12056.
- DEVLET Memurları Sicil Yönetmeliği (1986). R.G.18/10/1986, 19255.
- DEVLET Memurlarının Şikayet ve Müracaatları Hakkında Yönetmelik ile Aday Memurların Yettiştirilmelerine İlişkin Genel Yönetmelikte Değişiklik Yapılması ve Bazı Yönetmeliklerin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik (2011). R.G.15/06/2011, 27965.
- EĞİTİM Öğretim ve Bilim Hizmetleri Hizmet Kolunda Sendikalar ve Üye Sayıları (2021), R.G. 02/07/2021, 31529.
- EĞİTİMCİLER İçin Mesleki Etik İlkeler (2021). Genelge 2015/21, MEB İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü, http://personel.meb.gov.tr/genelge_gorus_yonerge/ET%C4%B0K%20GENEL-GE.pdf Erişim: 02/06/2021.
- ERDOĞAN, İ. (2000). Okul Yönetimi ve Öğretim Liderliği, Sistem Yayıncılık, İstanbul.
- ERDOĞAN, İ. (2010). Milli Eğitime Dair, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- ERYILMAZ, B. (1998). Kamu Yönetimi, İstanbul.
- ERYILMAZ, B. (2012). Türkiye'de Bürokrasinin Sorunları, Türkiye'de Kamu Yönetimi, Ed. B. Aykaç vd. Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.
- ESKİCUMALI, A. (2005). Eğitim, Öğretim ve Öğretmenlik Mesleği, Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Ed. Y. Özden, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- GÖZÜTOK, F. D. (1999). Öğretmenlerin Etik Davranışları, The Third International Conference On Teacher Education Almost 2000: Crises and Challenges in Teacher Education, İsrail.
- GÜLMEZ, M. (2010). Öğretmenlerin Statüsü Tavsiyesi (1966 ILO/UNESCO Ortak Belgesi), Eğitim Sen Yayınları, Ankara.
- GÜMÜŞELİ, A. İ. (2001). Çağdaş Okul Müdürünün Liderlik Alanları, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 28, 531-548.
- HOY, W. K. - MISKEL, C. G. (2012). Eğitim Yönetimi:Teori Araştırma ve Uygulama, Çev. Ed. S. Turan, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.
- İLKÖĞRETİM ve Eğitim Kanunu - 222 (1961). R.G. 12/01/1961, 10705.
- KAMU Görevlileri Etik Kurulu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun - 5176 (2004). R.G. 08/06/2004, 25486,
- KAMU Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik (2005). R.G. 13/04/2005, 25785.
- KIRPIK, G. vd. (2012). Türk Eğitim Tarihi, Otorite Yayınları, Ankara.

- MEB Bağlı Eğitim Kurumlarına Yönetici Seçme ve Görevlendirme Yönetmeliği (2021). R.G. 05/02/2021, 31386.
- MEB (2021). Milli Eğitim Bakanlığı 2021 Yılı Bütçe Raporu, <http://meb.ai/EDOmik> Erişim:04/07/2021.
- MEB (2020) 2021 Yılında Yapılacak Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi (ÖABT) Duyurusu, <http://oygm.meb.gov.tr/www/2021-yilinda-yapilacak-ogretmenlik-alan-bilgisi-testi-oabt-duyuru> /icerik/863 Erişim: 05/08/2021.
- MEB Öğretmen Performans Değerlendirme Yönetmeliği (2018). <https://www.ogretmenlersitesi.com/meb-ogretmen-performans-degerlendirme-yonetmeliği/46715/> Erişim:01/07/2021.
- MEB (2018) 2023 Eğitim Vizyonu, https://suluova.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_11/20135929_EYitim_Vizyonu_Yzeti_Suluova.pdf Erişim:09/07/2021.
- MEB (2018) Öğretmen Performans Değerlendirme ve Aday Öğretmenlik İş ve İşlemleri Yönetmeliği Taslağı,https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Meslek-Yuksekokullar%C4%B1/Ogretmen_Performans_Degerlendirme_ve_Aday_Ogretmenlik.pdf Erişim:12/9/2021.
- MEB Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü (2017). Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri, Ankara.
- MEB Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü (2017). Öğretmen Strateji Belgesi 2017-2023.
- MEB (2017). Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri, <http://meb.ai/KlwMpn> Erişim: 09/08/2021.
- MEB Özel Proje ve Program Uygulayan Eğitim Kurumları Yönetmeliği (2016). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=22814&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5> Erişim: 10/11/20121.
- MEB Öğretmen Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği (2015). R.G. 17/04/2015, 29329.
- MEB Bağlı Eğitim Kurumları Yönetici ve Öğretmenlerinin Norm Kadrolarına İlişkin Yönetmelik (2014). R.G. 18/06/2001, 29034.
- MEB Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği (2014). R.G. 26/07/2014, 29072.
- MEB Rehberlik ve Denetim Başkanlığı ile Maarif Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği (2014). R.G. 24/05/2014, 29009.
- MEB (2013). Ulusal Öğretmen Stratejisi Belgesi Taslağı. https://www.turkiyeegitim.com/d/file/ulusal_ogretmenlik_strateji_taslak.pdf Erişim:01/07/2021.
- MEB Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği (2013). R.G. 07/09/2013, 28758.
- MEB Yönetici ve Öğretmenlerinin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Bakanlar Kurulu Kararı (2006). R.G. 16/12/2006, 26378.
- MEB (2005). Kısmi Zamanlı İstihdam Edilecek Eğitimcilere İlişkin Genelge, 2005/78.
- MEB Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü (2002). Öğretmen Yeterlilikleri, Milli Eğitim Basımevi, Ankara.
- MEB Hizmetiçi Eğitim Yönetmeliği (1995). R.G. 04/01/1995, 22161.
- MEB Disiplin Amirleri Yönetmeliği (1991). R.G. 03/06/1991, 20890.
- MEB Bağlı Yüksek ve Orta Dereceli Okullar Öğretmenleri ile İlkokul Öğretmenlerinin Haftalık Ders Saatleri ile Ek Ders Ücretleri Hakkında Kanun - 439 (1964). R.G. 12/03/1964, 11654.
- MEMURA Bir İyi Bir Kötü Haber (2016). <http://www.mebpersonel.com/ozluk-haklari/memura-bir-iyi-bir-kotu-haber-h204302.html> Erişim:03/06/2021.
- MEMURLAR ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun - 4483 (1999). R.G. 04/12/1999, 23896.
- MİLLÎ Eğitim Temel Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun - 6528 (2014). R.G. 14/03/2014, 28941.

- MİLLÎ Eğitim Temel Kanunu ve Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun - **5204 (2004)**. R.G. 08/07/2004, 25516.
- MİLLÎ Eğitim Temel Kanunu - 1739 (1973). R.G. 24/06/1973, 14574.
- ÖĞRETMENLİK Kariyer Basamaklarında Yükselme Yönetmeliği (2005). R.G. 13/08/2005, 25905.
- ÖZDEMİR, Z. (2021). Millî Eğitim Sisteminde Esnek İstihdam Politikaları Bağlamında Sözleşmeli Öğretmenlik, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üni.Eğitim Bilimleri Ens., Ankara.
- SAĞLAM, M. - ÇİÇEK SAĞLAM, A. (2005). Öğretmenlik Mesleğinin Maddi Yönüne İlişkin Bir Değerlendirme, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 3, 317-328.
- SAVGUN D. S. (2009). Kadrolu ve Sözleşmeli Öğretmenlerin Örgütsel Bağlılık Düzeylerinin Karşılaştırılması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üni.Sos.Bil.Ens., Samsun.
- SÖZLEŞMELİ Öğretmen İstihdamına İlişkin Yönetmelik (**2016**). R.G. 03/08/2016, 29790.
- SÖZLEŞMELİ Öğretmenliğe Başvuru ve Atama Duyurusu (2021). <https://personel.meb.gov.tr/www/2021-eylul-sozlesmeli-ogretmenlige-basvuru-ve-atama-duyurusu/icerik/1231> Erişim:01/10/2021.
- SÖZLEŞMELİ Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslar (1978). R.G. 28/06/1978, 16330.
- ŞENER, H. E. (2015). Türkiye'deki Kamu Personel Politikalarının Bir Analizi, Kamu Politikası Kuram ve Uygulama, Ed. M. Yıldız - M. Z. Sobacı, Adres Yayınları, Ankara.
- TAYMAZ, A. H. (1995). Okul Yönetimi, Saypa, Ankara.
- TUTUM, C. (1980). Türk Personel Sisteminin Sorunlarına Genel Bir Yaklaşım, Amme İdaresi Dergisi, 13 (3), 95-107.
- UĞURLU, Z. (2017). Okul Yönetiminde İnsan İlişkileri, Son Değişikliklerle Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi, Ed. A. Üstün - A. Bayar, Pegem Akademi, Ankara.
- ULUĞ, F. (1999). Eğitimde Grup Süreçleri, TODAİE Yayınları, Ankara.
- ULUĞ, F. (2009). Yönetim ve Etik, Kamu Etiği: Sempozyum Bildirileri I, Ed. K.U.Bilgin, TODAİE Yayınları, Ankara.
- ULUĞ, F. (2015). Kamu Kesiminde Hizmetiçi Eğitim ve Yönetici Yetiştirme, Türkiye'de Kamu Yönetimi ve Kamu Politikaları, Ed. F. Kartal, TODAİE Yayınları, Ankara.
- ULUĞ, F. (2019). Millî Eğitim Bakanlığı Teftiş Sisteminin Yeniden Yapılandırılması, XI. Uluslararası Eğitim Denetimi Kongresi, Aralık, Antalya.
- YUKL, G. (2018). Örgütlerde Liderlik, Ed. Ş.Çetin - R. Baltacı, Nobel Yayınevi, Ankara.
- YÜKSEL, C. (2007). Kamu Yönetiminde Etik Davranış Kuralları, Kamu Yönetimi Yazıları, Ed. B. Eryılmaz vd., Nobel Yayın Dağıtım, Ankara. ***